

Het belang van de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw)

De afgelopen jaren hebben ons pijnlijk duidelijk gemaakt dat het gebruik van aardgas niet de toekomst heeft. Groningers kregen te maken met aardbevingsschade, de inval van Rusland in Oekraïne maakte dat we gas elders moesten halen. Gevolg waren sterk gestegen en fluctuerende gasprijzen, die de bestaanszekerheid van onze inwoners en bedrijven verregaand onder druk hebben gezet. Met onze eigen Klimaatwet en via internationale verdragen hebben we een duidelijke stip op de horizon gezet: We werken naar een fossielvrije gebouwde omgeving in 2050.

Het afbouwen van aardgas is een enorme opgave. Huiseigenaren, huurders, bedrijven en maatschappelijke instellingen hebben daarbij alle baat dat het Wetsvoorstel gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) snel wordt aangenomen. De duidelijkheid die deze wet biedt over de alternatieven voor aardgas draagt bij aan een **betaalbare** en **duurzame** warmtevoorziening, **vermindering van netcongestie** en een **energieonafhankelijk** Nederland. Het wetsvoorstel is een randvoorwaarde voor de (planmatig) realisatie van de warmtetransitie en draagt bij aan de bestaanszekerheid van onze inwoners en bedrijven.

- Onze belangrijkste oproep aan uw Kamer is dan ook om de Wgiw zo snel mogelijk aan te nemen.

De verduurzaming van de gebouwde omgeving levert een belangrijke bijdrage aan het behalen van de gestelde klimaatdoelen. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat in 2030 de eerste 1,5 miljoen gebouwen zijn verduurzaamd en 500.000 extra aansluitingen op warmtenetten zijn gerealiseerd. Dit gebeurt onder andere via een buurtgerichte aanpak waarbij, onder regie van gemeenten, gebouwen worden verduurzaamd en aardgasvrij gemaakt. Ook Europese wetgeving, waarbij ook de gebouwde omgeving onder het emissiehandelssysteem ETS komt te vallen, vraagt om een verdere versnelling.

Kern van het wetsvoorstel

Om deze gemeentelijke regierol goed in te vullen, is de Wgiw van groot belang. [Het wetsvoorstel](#) verplicht enerzijds gemeenten om een warmteprogramma op te stellen waarmee ze inzichtelijk maken welke gebieden binnen een bepaalde termijn van het aardgas af gaan en wat de mogelijke warmtealternatieven zijn. Zo krijgen gebouweigenaren, netbeheerders en andere partijen beter inzicht in wat ze kunnen verwachten. Anderzijds biedt de Wgiw gemeenten de aanwijsbevoegdheid om (middels een raadsbesluit) voor een gebied een einddatum vast te stellen voor het gebruik van aardgas en een passend duurzaam alternatief aan te bieden. Deze bevoegdheid kunnen en willen gemeenten enkel inzetten wanneer het alternatief betaalbaar en haalbaar is voor alle gebouweigenaren. **Te allen tijde houdt een gebouweigenaar keuzevrijheid** voor een eigen duurzaam alternatief. Uit de gemeentelijke praktijk (o.a. de proeftuinen voor aardgasvrije wijken) blijkt dat de aanwijsbevoegdheid als slotstuk van het proces noodzakelijk is.

Betaalbaarheid

- Waar collectieve warmtevoorzieningen de goedkoopste optie zijn, helpt de Wgiw deze te realiseren. Onafhankelijk worden van aardgas blijft niet voorbehouden aan huishoudens of bedrijven die de investeringskosten voor een (*all electric*)warmtepomp kunnen dragen.

Contactpersonen:

VNG: Richard van Vliet 06-57593158

Aedes: Richard Bos 06-51926072

NVDE: Wouter Langendoen 06-14889223

NBNL: Madeleine de Haan 06-82065967

- Gemeenten kunnen de aanwijsbevoegdheid pas inzetten op het moment dat er een haalbaar en **betaalbaar** alternatief is voor alle gebouweigenaren in een gebied. Wanneer tijdens de uitvoering blijkt dat het gekozen alternatief toch niet haalbaar of betaalbaar is, zal de gemeente afsluiten van aardgas moeten uitstellen. Hiermee borgt de wet dat alle gebouweigenaren altijd voorzien zullen blijven van betaalbare warmteoplossingen en dat niemand buiten de boot valt.
- De kosten voor fossiele brandstoffen zullen naar verwachting hoog blijven en in de toekomst zelfs nog stijgen. Tegelijkertijd is de verwachting dat energieopslagcapaciteit steeds beter beschikbaar en goedkoper wordt.
- De overstap naar duurzame bronnen is met het oog op de toekomst dé manier om energiekosten zoveel als mogelijk betaalbaar te houden.

Tegengaan netcongestie

- Er worden veel **maatschappelijke kosten vermeden** doordat er niet twee soorten infrastructuur naast elkaar in stand gehouden hoeven worden. Een gasnet in stand houden (of zelfs opnieuw in de grond leggen naast een warmtenet) voor enkele gebruikers terwijl er een redelijk alternatief beschikbaar is, leidt tot hogere kosten voor de samenleving als geheel en een hogere energierekening voor huishoudens. Of nu gekozen wordt voor een warmtenet of een *all electric* oplossing. Netbeheer Nederland schat in dat dit leidt tot potentieel € 1 - 5 miljard aan extra kosten tot 2050. Dat gaat in tegen het efficiënt inzetten van de schaarse vakmensen en budgetten.
- In wijken waar warmtenetten kansrijk zijn, en dus wordt ingezet op meerdere energiedragers, kan het elektriciteitsnet worden ontlast, omdat hier niet ingezet wordt op warmtepompen. De ontwikkeling van warmtenetten draagt zo direct bij aan het **tegengaan van netcongestie**.

Duidelijkheid

- **Gebouweigenaren hebben belang bij snelle duidelijkheid** over het voorgenomen alternatief voor aardgas. Hoe langer daarover onduidelijkheid bestaat, hoe groter de kans dat eigenaren zelfstandig aan de slag gaan. Dat kan bijvoorbeeld betekenen dat gebouweigenaren met de beste bedoelingen gaan investeren in (hybride) warmtepompen, waar een warmtenet energetisch, ruimtelijk en maatschappelijk gezien een betere keuze is voor een buurt. Hoe meer deelnemers op een warmtenet worden aangesloten, hoe betaalbaarder en haalbaarder het gemiddeld genomen wordt. Verduurzamingsplannen van corporaties hebben een lange horizon: zij moeten nu weten wat de concrete plannen voor warmtevoorzieningen in 2030 of 2035 zijn, zodat zij geen desinvesteringen doen.
- De aanwijsbevoegdheid biedt **(investerings-)zekerheid**. De gemeente voert regie en komt in samenspraak met belanghebbenden tot een voorkeursoptie voor een duurzame warmteoplossing. Gebouweigenaren behouden keuzevrijheid om voor een andere duurzame warmteoplossing te kiezen. Op basis van de gekozen voorkeursoptie kunnen plannen concreet worden uitgewerkt. Kosten worden inzichtelijk gemaakt en er kan per gebied een tijdspad worden uitgestippeld. Dat geeft duidelijkheid aan burgers en uitvoerende partners als woningcorporaties, warmtebedrijven, bouw- en installatiebedrijven en netbeheerders. Dit is van belang voor de invulling van de [Nationale Uitvoeringsagenda](#).

Energieonafhankelijkheid en leveringszekerheid

- Nederland kan het gebruik van aardgas de komende decennia verder afbouwen. Gebouwen zullen steeds vaker verwarmd worden met een duurzame warmteoplossing. Daarmee ligt een schonere warmtevoorziening met **minder afhankelijkheid** van geopolitiek risicovolle regio's in het verschiet. Momenteel is Nederland voor ongeveer 70% afhankelijk van import. Uit de verwachte gasproductie en de vraagontwikkeling uit de [Klimaat- en Energieverkenning](#) van het PBL blijkt dat ondanks de verwachte daling van de gasvraag de importafhankelijkheid over 10 jaar zonder extra beleid stijgt tot 80-90%.
- De afgelopen jaren hebben we gezien hoe snel de leveringszekerheid onder druk kan komen te staan en welke gevolgen dit heeft op de prijzen en de bestaanszekerheid van onze inwoners. De

Contactpersonen:

VNG: Richard van Vliet 06-57593158

Aedes: Richard Bos 06-51926072

NVDE: Wouter Langendoen 06-14889223

NBNL: Madeleine de Haan 06-82065967

weg naar een aardgasvrije gebouwde omgeving is de beste garantie voor een betrouwbare en betaalbare energievoorziening voor gebouweigenaren.

- Hoewel de aardgasprijzen – na de gascrisis door de inval in Oekraïne – weer flink gedaald zijn, is de verwachting niet dat ze op (middel)lange termijn terug zullen komen op het oude niveau. [TNO becijferde in 2023](#) dat de gaswinning van eigen bodem naar verwachting achter zal blijven, waardoor Nederland bij gelijkblijvend gasverbruik in toenemende mate afhankelijk wordt van buitenlandse gasproducenten. De beste garantie voor een stabiele energierekening is om van het aardgas af te komen.
- Uw Kamer verzocht recent per motie de regering actiever te sturen op verduurzaming van de warmtevoorziening en daarmee op vermindering van de importafhankelijkheid op het gebied van warmte, mede in relatie tot de gestelde doelen voor 2030, en zo nodig de SDE++ hierop aan te passen. De Wgiw sluit hier naadloos op aan.

Contactpersonen:

VNG: Richard van Vliet 06-57593158

NVDE: Wouter Langendoen 06-14889223

Aedes: Richard Bos 06-51926072

NBNL: Madeleine de Haan 06-82065967